

HRVATSKA NARODNA BANKA

Uvođenje standarda BPM6 u statistike odnosa s inozemstvom

Alen Škudar

Direktor direkcije za opću ekonomsku i statistiku odnosa s inozemstvom

Sektor statistike

listopad, 2014.

Sadržaj

- Osnovne napomene
- Tekući račun platne bilance
- Financijski račun platne bilance
- Stanje međunarodnih ulaganja i stanje inozemnog duga
- Kvantitativni učinci

Osnovne napomene (1)

- *Balance of payments manual, 6th edition, 2009, IMF*
- početak primjene za članice EU-a – 2014.
- datum prve objave za RH – 31. listopada 2014.
- serija podataka T1/2000. – T2/2014. (platna bilanca); T4/1999. – T2/2014. (stanje međunarodnih ulaganja i stanje inozemnog duga)

Osnovne napomene (2)

- ❑ rekonstrukcije povijesnih serija – **nema učinka na saldo tekućeg računa ni na razinu neto pogrešaka i propusta**
- ❑ reklasifikacije, promjene načela prikazivanja, detalji iskazivanja pojedinih stavki, način prezentacije
- ❑ promjena konvencije za korištenje predznaka:
 - **tekući račun, rashodne stavke – pozitivan predznak**
 - **financijski račun, porast inozemne imovine – pozitivan predznak**

Tekući račun (1)

- tretman poslova oplemenjivanja (dorade robe):
 - iz robe u usluge – neutralan učinak na saldo tekućeg računa (TR)
 - prelazak s bruto (obuhvaća uvoz i izvoz robe) na neto načelo (obuhvaća samo vrijednost usluge)
 - učinak na saldo robne razmjene i saldo razmjene usluga
- tretman preprodaje (engl. *merchandising*)
 - iz usluga u robu – neutralno za TR
 - prelazak s neto (razlika u cijeni) na bruto načelo (uvoz uključuje vrijednost nabavljene robe, a izvoz prodane)

Tekući račun (2)

- popravci – prelazak iz robe u usluge – neutralno za TR
- trgovina nemonetarnim zlatom – posebno se iskazuje – nema učinka na saldo robne razmjene

Tekući račun (3)

- usluge – reklasificiranje pojedinih podvrsta i detaljniji opisi
- naknada za posredno mjerenu uslugu financijskog posredovanja ili FISIM (engl. *Financial intermediation services indirectly measured*)
 - dio zarade iznad tzv. referentne kamatne stope – stopa koja u sebi ne sadržava element pružene usluge klijentima, npr. stopa na međubankovno kreditiranje
 - reklasificira se s računa dohotka na financijske usluge

Tekući račun (4)

- Dohodak od deviznih pričuva – prezentacijski postaje zasebna kategorija
- Tekući transferi mijenjaju naziv u Sekundarni dohodak

Financijski račun (1)

- prelazak na sektorizaciju institucionalnih jedinica prema SNA 2008 (engl. *System of National Accounts*) odnosno ESA-i 2010
- promjene poglavito kod nekih javnih poduzeća koja su prema ESA-i 2010 svrstana u sektor središnja država

Financijski račun (2)

- Izravna ulaganja – način prezentacije:
 - BPM5 – načelo smjera ulaganja – ulaganja u RH, ulaganja u inozemstvo
 - BPM6 – načelo imovine/obveza (isto kao kod portfeljnih i ostalih), dodatna podjela na:
 - izravna ulaganja u poduzeće izravnog ulaganja (tzv. "obično" izravno ulaganje)
 - ulaganja u izravnog ulagača (obrnuto ulaganje, engl. *reverse investment*)
 - ulaganja između horizontalno povezanih poduzeća (engl. *fellows*)

Financijski račun (3)

BPM5 (Načelo smjera ulaganja)	BPM6 (Načelo imovine i obveza)
Izravna ulaganja u inozemstvo	Sredstva
Vlasnička ulaganja	Vlasnička ulaganja
Sredstva	IU u PIU
Obveze	PIU u IU (obrnuto ulaganje)
	<i>Između horizontalno povezanih poduzeća</i>
Zadržana dobit	Zadržana dobit
Dužnički instrumenti	Dužnički instrumenti
Sredstva	IU u PIU
Obveze	PIU u IU (obrnuto ulaganje)
	<i>Između horizontalno povezanih poduzeća</i>
Izravna ulaganja u RH	Obveze
Vlasnička ulaganja	Vlasnička ulaganja
Sredstva	IU u PIU
Obveze	PIU u IU (obrnuto ulaganje)
	<i>Između horizontalno povezanih poduzeća</i>
Zadržana dobit	Zadržana dobit
Dužnički instrumenti	Dužnički instrumenti
Sredstva	IU u PIU
Obveze	PIU u IU (obrnuto ulaganje)
	<i>Između horizontalno povezanih poduzeća</i>

IU=Izravni ulagač, PIU=Poduzeće izravnog ulaganja

Financijski račun (4)

- ❑ instrumenti s obilježjem tzv. stalnog duga (engl. *permanent debt*) – nisu više dio izravnih ulaganja – "obični" dug kreditnih institucija
- ❑ reklasifikacija dužničkih odnosa povezanih poduzeća sektora DFP – iz izravnih ulaganja u ostala ulaganja
- ❑ Ostala ulaganja – uvode se Ostala vlasnička ulaganja (engl. *Other equity*) – vlasnička ulaganja koja nisu dionice – ostali vlasnički udjeli; ujedno i vlasnički udjeli u međunarodnim organizacijama

Financijski račun (5)

- nove alokacije posebnih prava vučenja (SDR) – transakcija!
- porast deviznih pričuva i porast dugoročnih dužničkih obveza – dugoročni dužnički instrument središnje banke
- u T3/2009. – 303 mil. XDR = 331,8 mil. EUR porast deviznih pričuva i porast obveza, sektor središnje banke

Stanje međunarodnih ulaganja i stanje inozemnog duga (1)

- prelazak na SNA 2008 odnosno priručnik ESA 2010 – učinci reklasifikacije stanja inozemnog duga –
 - dug središnje i opće države raste, a dug Ostalih sektora (javna poduzeća) smanjuje se
- alokacija SDR-a uključena je u dug središnje banke (nalazi se u bilanci HNB-a) – povećava ukupno bruto stanje inozemnog duga, sektor središnja banka

Stanje međunarodnih ulaganja i stanje inozemnog duga (2)

- inozemni dug – promjena prezentacije stanja kašnjenja
 - BPM5 – stanja kašnjenja isključena s osnovnog instrumenta – prikazuju se unutar ostalih kratkoročnih obveza kao zasebni instrumenti
 - BPM6 – stanja kašnjenja zadržavaju se u sklopu izvornog instrumenta – nema utjecaja na stanje duga po sektorima

Stanje međunarodnih ulaganja i stanje inozemnog duga (3)

- prezentacija izravnih ulaganja
- reklasifikacija stanja s osobinama *permanent debt* (hibridni i podređeni instrumenti banaka) iz izravnih u ostala ulaganja
- tretman dužničkih ulaganja između vlasnički povezanih nemonetarnih financijskih institucija – nisu više dio izravnih ulaganja – ulaze u dug Ostalih sektora

Prikaz učinaka – tekući račun platne bilance, 2009. (1)

	<i>BPM5</i>	<i>učinak promjena</i>	<i>BPM6</i>
TEKUĆI RAČUN	-2.286,2	0,0	-2.286,2
Roba	-7.207,0	-248,6	-7.455,6
<i>Prihodi</i>	7.674,5	-1.080,7	6.593,8
Oplemenjivanje robe u inozemstvu	105,1	-105,1	0,0
Oplemenjivanje robe u RH	919,3	-919,3	0,0
Popravci	82,5	-82,5	0,0
Preprodaja robe	0,0	26,2	26,2
<i>Rashodi</i>	14.881,5	-832,2	14.049,4
Oplemenjivanje robe u inozemstvu	153,8	-153,8	0,0
Oplemenjivanje robe u RH	628,5	-628,5	0,0
Popravci	49,9	-49,9	0,0

Prikaz učinaka – tekući račun platne bilance, 2009. (2)

	<i>BPM5</i>	<i>učinak promjena</i>	<i>BPM6</i>
Usluge	5.690,3	107,0	5.797,3
<i>Prihodi</i>	8.640,2	343,6	8.983,8
Usluge oplemenjivanja	0,0	290,8	290,8
Popravci robe	0,0	82,5	82,5
Financijske usluge (FISIM)	0,0	-3,5	-3,5
Preprodaja robe	26,2	-26,2	0,0
<i>Rashodi</i>	2.949,9	236,6	3.186,5
Usluge oplemenjivanja	0,0	48,6	48,6
Popravci robe	0,0	49,9	49,9
Financijske usluge (FISIM)	0,0	138,1	138,1
Primarni dohodak	-1.773,9	141,6	-1.632,3
<i>Prihodi</i> (FISIM)	796,9	3,5	800,5
<i>Rashodi</i> (FISIM)	2.570,9	-138,1	2.432,8

Prikaz učinaka – financijski račun platne bilance – izravna ulaganja – 2009.

BPM5 (Načelo smjera ulaganja)		BPM6 (Načelo imovine i obveza)	
Izravna ulaganja, neto	-1.517,8	Izravna ulaganja, neto	-1.517,8
Izravna ulaganja u inozemstvo	909,6	Sredstva	970,4
Vlasnička ulaganja	1.030,2	Vlasnička ulaganja	1.030,2
Sredstva	1.030,2	IU u PIU	1.030,2
Obveze	0,0	PIU u IU (obrnuto ulaganje)	0,0
		<i>Između horizontalno povezanih poduzeća</i>	
Zadržana dobit	-117,1	Zadržana dobit	-117,1
Dužnički instrumenti	-3,5	Dužnički instrumenti	57,3
Sredstva	35,2	IU u PIU	35,2
Obveze	-38,7	PIU u IU (obrnuto ulaganje)	-22,1
		<i>Između horizontalno povezanih poduzeća</i>	
Izravna ulaganja u RH	2.427,4	Obveze	2.488,2
Vlasnička ulaganja	673,7	Vlasnička ulaganja	673,7
Sredstva	0,0	IU u PIU	673,7
Obveze	673,7	PIU u IU (obrnuto ulaganje)	0,0
		<i>Između horizontalno povezanih poduzeća</i>	
Zadržana dobit	287,4	Zadržana dobit	287,4
Dužnički instrumenti	1.466,3	Dužnički instrumenti	1.527,1
Sredstva	-22,1	IU u PIU	1.488,4
Obveze	1.488,4	PIU u IU (obrnuto ulaganje)	-38,7
		<i>Između horizontalno povezanih poduzeća</i>	

IU=Izravni ulagač, PIU=Poduzeće izravnog ulaganja

Prikaz učinaka – financijski račun platne bilance – 2009.

	<i>BPM5</i>	učinak promjena	<i>BPM6</i>
FINANCIJSKI RAČUN	0,0	0,0	0,0
Izravna ulaganja, obveze	204,3	-204,3	0,0
Hibridni i podređeni instrumenti banaka	160,9	-160,9	0,0
Reklasifikacija duga sektora drugih financ. posrednika	43,4	-43,4	0,0
Ostala ulaganja, obveze	128,4	535,4	663,8
Kredit, DMFI, hibridni i podređeni instrumenti banaka	0,0	160,9	160,9
Kredit, DFP, reklasifikacija duga sektora drugih financ. posrednika	0,0	43,4	43,4
Kredit, Ostali sektori	128,4	-128,4	0,0
Kredit, Opća država	0,0	128,4	128,4
Posebna prava vučenja	0,0	331,1	331,1
Međunarodne pričuve	0,0	331,1	331,1

Prikaz učinaka – stanje međunarodnih ulaganja i inozemnog duga – 31. 12. 2009.

	<i>BPM5</i>	učinak promjena	<i>BPM6</i>
Stanje inozemnog duga	45.269,3	331,1	45.600,4
Kredit, Ostali sektori	2.489,7	-2.489,7	0,0
Kredit, Opća država	0,0	2.489,7	2.489,7
Kredit, DMFI, hibridni i podređeni instrumenti banaka	0,0	379,8	379,8
Kredit, DFP, reklasifikacija duga sektora drugih financ. posrednika	0,0	1.951,0	1.951,0
Posebna prava vučenja, sektor središnja banka	0,0	331,1	331,1
Izravna ulaganja, hibridni i podređeni instrumenti banaka	379,8	-379,8	0,0
Izravna ulaganja, reklasifikacija duga sektora drugih financ. posrednika	1.951,0	-1.951,0	0,0

Ostale promjene

- promjene podataka koje nisu rezultat promjene metodologije – redovita revizija podataka – rezultat redovite kontrole kvalitete podataka